

Naaktslakken, er zijn er genoeg!

De laatste tijd zal het niemand ontgaan zijn. Er zijn veel naaktslakken in onze tuinen en op het fietspad. Persoonlijk ben ik geen liefhebber van dit bijzondere diertje. Vanuit mijn kindertijd herinner ik me mijn broer die ze verzamelde in zijn broekzak en weet ik daardoor dat ook mijn moeder er niet warm voor liep.

Als kind kreeg ik eens de opmerking: "Je moet niet op alle slakken zout leggen!" Ik begreep het niet, daar ging het gesprek helemaal niet over, maar had plotseling wel een idee gekregen. Gewapend met zout ging ik naar buiten en zocht een slak. Sinds die tijd leg ik nooit meer zout op alle slakken.

Op dit moment zijn ze echter moeilijk te vermijden. Ze zijn werkelijk overal. Op het fietspad fiets ik erom heen, maar in onze tuin kan ik ze niet vermijden. Normaal ben ik wel van leven en laten leven, maar dat is nu echt anders. In ons tuintje wordt nogal wat energie gestoken om sla, tomaten, komkommers en andere planten ons van onbespoten, heerlijke groenten te voorzien. Ik heb begrepen dat slakken lijken op mensen. Ze houden van dezelfde groenten, van seks en bier. Dat mag dan zo zijn, maar laat die beestjes zich maar ergens anders uitleven.

Om er iets tegen te doen, moet je weten wat slakken nu eigenlijk zijn. Slakken zijn de enige weekdieren die op het land kunnen leven. Gelukkig leven de meeste soorten in water. In de wereld zijn er wel 60.000 tot 75.000 soorten bekend. Slakken worden ook wel buikpotigen genoemd. Dit is omdat de spieren aan de buik (onderkant van de slak) voor de voortbeweging zorgen. De meeste slakken zijn hermafrodit. Dit betekent dat ze zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen bezitten. Sommige slakken zijn zelfs solitair en kunnen zich voortplanten zonder dat ze daar een andere slak bij nodig hebben!

Geloof het niet of niet, maar een slak heeft meer tanden dan een haai! Een slak kan wel meer dan 25.000 tanden hebben en haaien hebben er 'maar' 3.000. De slak verstopt al deze kleine tandjes op zijn tong en schraapt hiermee kleine stukjes van de blaadjes af die hij zo opeet. Ooit afgevraagd waarom er zoveel gaten in de bladeren van je planten zitten? Een slak kan in een dag wel de helft van zijn eigen lichaamsgewicht eten! Het maakt slakken verder niet veel uit wat ze eten. Het liefst eten ze alleen het zachte deel van de plant, maar bij lange droogte kunnen ze best een hap nemen uit je krant als ze niks anders kunnen vinden.

Kieskeurig zijn ze dus niet. Naaktslakken nemen actief deel aan het afbraakproces door zich te voeden met rottend plantaardig materiaal. Hun consumptie van dood organisch materiaal helpt het af te breken in kleinere fragmenten, waardoor de afgifte van voedingsstoffen in de bodem wordt vergemakkelijkt. Deze rol in de nutriëntenkringloop is van cruciaal belang voor het behoud van de bodemvruchtbaarheid.

Vroeger bestond er maar één soort slak, namelijk de huisjesslak. Door de jaren heen hebben sommige hun huisje verloren, waardoor de naaktslak is ontstaan. Je kan dit nog steeds zien aan het restant op hun rug. Als je ze voorzichtig over de rug aait, voel je namelijk een harde (kalkhoudende) bobbel. Hier heeft vroeger het huisje aan vast gezeten. Zonder huisje kan zo'n naaktslak makkelijk in spleten en holen kruipen. Doordat ze kwetsbaarder zijn, zo zonder huis, leven sommige naaktslakken alleen onder de grond en eten de wortels van planten. Sommige naaktslakken zoals de aardslak jagen zelfs op andere slakken. Toch kom je ze dus vaak ook bovengronds tegen tijdens hun zoektocht naar eten.

En nu dus heel vaak. Maar dan de hamvraag, wat doe je eraan? Ik heb wat speurwerk verricht. De meest gekke oplossingen kom je tegen. Doorknippen zou humaan en effectief zijn. Ik loop er niet warm voor. Oprapen en invriezen, waarna je ze later weer in de tuin gooit

voor de vogels. Nou, de meeste vogels zijn er ook niet dol op, hoewel lijsters blijkbaar wel zo'n eiwitrijk hapje naar hun jongen brengen. Overigens is niet elke naaktslak even erg. De tijgerslak bijvoorbeeld, eet behalve plantenmateriaal ook vaak soortgenoten. Die in je tuin hebben is een heel stuk minder erg dus.

Die naaktslakken hebben door de jaren heen hun huisje dus verloren, maar werden daardoor wel kwetsbaarder. Daar is de evolutie ook mee aan de slag gegaan. Sommige huisjesslakken zijn nog wel in restaurants op de menukaart te vinden, maar geen enkele kok blijkt wereldwijd iets smakelijks te kunnen maken van naaktslakken.

We zijn geen grote bierdrinkers. Dus een bierval is bij ons niet aan de orde. Andere dieren, zoals egels en padden dan? Inderdaad, soms kom ik wel een pad tegen, maar die krijgt de hoeveelheid aan slakken echt niet weggewerkt. Ergens las ik dat een egel wel veertig naaktslakken per nacht op zou eten, maar volgens de stichting Egelbescherming Nederland laten de egels de naaktslakken ook liever links liggen. Jammer, want die egel woont wel bij ons in de tuin. Blijkbaar houden naaktslakken er niet van om over droge grond te schuiven, maar die is de laatste maanden ook niet voorradig. We probeerden koffiedoppen, maar die losten op in de regen. Al met al zit er niks anders op dan ze weg te vangen en in de klike te mikken. Een eind verderop uitzetten, vind ik ook niet sympathiek voor de tuinliefhebbers daar.

Rode weglak

Tijgerslak

Tekst : Ria Smits
Foto's : Paul van Zantvoort en
Toine Smits